

TROJSETKÁNÍ

bez hranic u Lípy bratrství

TŘI DESETILETÍ

společenství dospělých skautů v srdci Evropy

Jak se píše úvodník?

Za studií žurnalistiky nám re-spektovaný vyučující na fakultě – jinak dlouholetý redakční praktik – tvrdil, že úvodník (či, chcete-li, editorial) je nejméně oblíbeným žánrem, jehož psaní se mnozí novináři, včetně nejzdatnějších psavců, vyhýbají jako čert kříži. Co je na tom těžkého?, kladl jsem si tehdy v duchu otázku, i když jsem do té doby jediný editorial nenapsal.

Posléze – v redakcích novin a časopisů, v nichž jsem působil – na mně

čas od času tento úkol připadl.

A až tehdy jsem slova zkušeného pedagoga pochopil. U redakčního stolu jsem si nervózně mnul bradu,

o čem by ten úvodník měl být? Tím spíš, že v úvodníku by měla být i jiskra či podnět, které by také samotné čtenáře přiměly k zamyšlení!

Ted' sedím nad klávesnicí redakčního notebooku a přemítám, co by tou „roznětkou“ pro čtenáře letošního časopiseckého speciálu Oldskauting mělo být?

Na následujících stránkách se ohlédneme zejména tři roky nazpátek. Co pro Kmen dospělých přinesla doba mezi dvěma sněmy, od podzimu 2019 do současnosti? Koho při loučení po kmenovém sněmu ve Žďáru nad Sázavou napadlo, že záhy přijde „doba koronavirová“? Zaběhnouté soukolí našeho života vinou covidu zaskřípalo, jako kdyby do něj někdo chrstl hrst písku! Není to tedy podnět k zamyšlení,

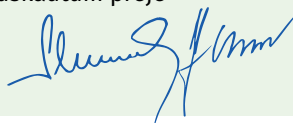
jak jsme dokázali toto svízelné období překlenout ve skautingu dospělých? Hovořilo se o tom i na listopadovém 12. sněmu KD v Olomouci, ale jistě každému z nás prospěje i vlastní reflexe.

Aktuálně si také připomínáme deset let od zrodu motivačního programu Oldskauting 21. Jak v klubech i v individuální činnosti s touto metodickou rukověť pracujeme? Nakolik nám program pomáhá, nebo je třeba náplň OS 21 upravit či rozšířit?

V neposlední řadě je třeba v dnešním úvodníku zmínit, že právě v tomto období na naplnila tři deseti let, kdy si podáváme levici přes hranice

s přáteli z ostatních zemí Středoevropského subregionu ISGF. Oblastní společenství „v srdci Evropy“ bylo založeno v říjnu 1992 a u zrodu byli i zástupci tehdy ještě společného československého oldskautingu. Oldskautský subregion nám nabízí dost možností k spolupráci a stykům s dospělými skauty v našem sousedství. Využíváme je dostatečně? Snažíme se poznat, jak vypadá skauting dospělých za obzorem? Nebo je mezinárodní dimenze ISGF u nás stále spíš popelkou?

Příjemné i podnětné chvíle nad následujícími stránkami všem oldskautům přeje

Podpora pro

Invaze ruských vojsk na území suverénní Ukrajiny, která začala v ranních hodinách 24. února 2022, otřásla také vědomím českých oldskautů. Agresi, která zejména starším skautům u nás připomíná podobnou tragédii Československa v roce 1968, proto odsuzuje i Kmen dospělých Junáka.

V tomto duchu se bezprostředně po vstupu ruských okupantů na cizí půdu vyjádřil náčelník Kmene dospělých Jiří Wolf – Pando. V svolání k českým oldskautům uvedl, že „neštěstí, které skrze nabubřelý a velmocenský režim postihlo obyčejné občany, je pro nás všechny velkým poučením a současně závazkem pomoci potřebným. Vždyť jsou obyvateli Evropy jako my, a proto jejich bolesti a ohrožení jsou i našimi.“

Jménem Kmene dospělých vyjádřil podporu Ukrajině i zahraniční zpravodaj KD Lukáš Krmíček – Thór, který zaslal dopis na adresu náčelníka Národní organizace skautů Ukrajiny Andrije Česnokova. Krátce na to přišla

OLDSKAUTING

Speciál Kmene dospělých 2022. Šéfredaktor: Slavomil Janov. Redakční kruh: Libor Čermák, Ivo Fišera, David Holub, Ján Chmurčiak (DSaSS), Hana Kaprálková, Josef Kopecký, Lukáš Krmíček, Stanislav Kučinski, Ladislav Marek, Ondřej Přerovský, Kristýna Sojková, Eva Stanovská a Jiří Wolf. Grafická úprava: Filip Hanišec. Kontakt: Junák – český skaut / Kmen dospělých, Senovážné nám. 24, 110 00 Praha 1, tel.: 602 686 725, e-mail: oldskauting@email.cz. Foto na titulní straně: Slavomil Janov. Vychází: 1. prosince 2022.

Ukrajinu

z Kyjeva odpověď, ve které ukrajinský náčelník sdělil, že si této podpory velice váží, stejně jako konkrétních kroků pomoci ze strany české vlády.

Podpora Ukrajiny byla vyjádřena také prezídiem Středoevropského subregionu ISGF. Všem členským zemím byl rozeslán oběžník s výstižným symbolem rukou se zapálenou svíčkou a výzvou: *Chci předat světlo míru za Evropu bez války!*

Není bez zajímavosti, že skauting na Ukrajině má stejnou dlouhou tradici jako skauting u nás, s kořeny v roce 1912. Před druhou světovou válkou, kdy byl součástí Československa i dnešní nejzápadnější cíp Ukrajiny, tzv. Podkarpatská Rus, se činnost skautů z organizace Plast prolíná i s historií československého skautingu. Po rozpadu Sovětského svazu a vzniku samostatné Ukrajiny byla národní skautská organizace ustavena v roce 2007 a o rok později se stala součástí světového hnutí (WOSM).

Samostatná organizace dospělých skautů dosud nebyla na Ukrajině vytvořena. Počátkem 90. let

minulého století se sice zástupce Ukrajiny zúčastnil jednání s představiteli nově založeného subregionu Střední Evropa (SRZE), ale zůstalo jen u pozice pozorovatele. V dalším období se i tyto styky přerušily.

I toto by se do budoucna mohlo stát výzvou pro český oldskauting, aby se – ideálně v součinnosti s dospělými skauty ze zemí SRZE, které s Ukrajinou přímo sousedí (Polsko, Slovensko) – přetrženou nit podařilo znovu navázat. Uzlík by se pak mohl stát zárodkem zrodu ukrajinské národní gildy. Historické prvorepublikové vazby se skautingem na Ukrajině by nás k takové aktivitě měly zavazovat.

Opět tři soutěže pro čtenáře

Také v tomto vydání speciálu Oldskauting najdou čtenáři na následujících stránkách tři soutěže. Přípraveny jsou i drobné, ale originální odměny pro výherce. Jde jen o to napsat správnou odpověď a očekávat, že paní Štěstěna se usměje právě na daného pisatele.

Odpovědi na soutěžní otázky je nejlépe odeslat e-mailem na adresu: oldskauting@email.cz. Poslat je možno i poštou do redakce časopisu: Junák – český skaut, Oldskauting.cz, Senovážné nám. 245, 110 00 Praha 1.

Uzávěrka všech soutěží je 31. 12. 2022. Jména výherců zveřejníme v prvním čísle Skautského světa v roce 2023 a také na webu KD: www.skaut.cz/kmendospelych.

Řádky velkých díky

Letošní sešit časopiseckého speciálu Oldskauting je poslední, který byl připraven na starém redakčním počítači. Po více než deset let sloužící redakční vybavení dosáhlo vrcholu své pracovní životnosti. Kde však v omezeném rozpočtu Kmene dospělých najít potřebné prostředky na jeho obměnu?

Kmenový počítač přitom neslouží jen pro přípravu speciálu Oldskauting. Je to také redakční nástroj pro tvorbu článků do rubrik v časopise Skautský svět, je propojen s webem Kmene dospělých a bude i „velínem“ sociálních sítí. Redakční notebook je nezbytný i k tvorbě metodických materiálů, propagačních tiskovin a řady dokumentů.

Na loňské Kmenové poradě v Kolíně se díky podnětu Jana Jirkala – Sapona z pražského klubu Naděje rozjela finanční sbírka ve formě pro český oldskauting zcela nové. Prostřednictvím fundraisíngové platformy Wowe se díky štědrosti dárců podařilo shromáždit téměř čtyřicet tisíc korun na nákup nového počítačového vybavení redakce, které je už připraveno k práci.

Na tomto místě tak patří poděkování všem, kteří finančně přispěli na pořízení nového redakčního vybavení. Do sbírky se zapojilo na padesát oldskautů a dalších podporovatelů z řad našich přátel. Částkou od jednoho sta korun až po nejštědřejší příspěvek ve výši rovných 10 000 Kč přispěli jednotlivci i několik klubů KD. Všem donátorům patří od srdce tyto řádky velkých díky!

Střípky a momentky z 12. Sněmu Kmene dospělých

Starobylá Olomouc, metropole regionu Haná na jižní Moravě, se stala hostitelským městem 12. Sněmu Kmene dospělých Junáka. Jednání proběhlo za účasti osmi desítek delegátů ve dnech 11. – 13. listopadu v sále Střední a vyšší odborné škole zdravotnické Emanuela Pöttinga.

Program sněmového jednání byl zacílen na budoucnost skautingu dospělých, postavení Kmene dospělých v rámci střešní organizace Junák – český skaut a posilování i organizaci kmenového společenství.

Kromě zhodnocení činnosti KD v uplynulém období od sněmu v roce 2019 ve Žďaru nad Sázavou byla pro všechny účastníky podnětná hlavně sněmová diskuse.

Z návrhů, které vzešly na sněmeh v okresech a krajích, se živě diskutovalo například o názvu Kmene dospělých. Podnět ze sněmu Libereckého kraje na navrácení se k původnímu označení „Kmen oldskautů“ vyvolal souhlasné i odmítavé postoje a jistě bude žhavým tématem i pro další výměnu názorů v okresech a klubech. V diskusi opět zazněl i požadavek na samostatný kmenový časopis.

Zajímavé bylo i zamyšlení delegátů Pardubického kraje, proč při představování oldskautské činnosti v regionech je o tyto prezentace na společných kmenových akcích (například národním jamboree) poměrně malý zájem ostatních účastníků.

Jednání sněmu se zúčastnili i čelní představitelé náčelnictva a výkonné rady Junáka v čele s náčelníkem Ondřejem Vokálem. K projednávání problematiky se vyjádřil i místonáčelník Ladislav Pelcl. V Junáku v současnosti probíhá „mapování“ různorodých skupin

dospělých skautů v členské základně, které by mělo vést i k jejich novému rozčlenění. Otázkou například je, nakolik by pro hnutí byly prospěšné oddíly dospělých, které by stály mimo společenství KD.

V rámcovém programu sněmu ocenili účastníci potleskem vystoupení Pěveckého sboru Antonína Tučapského z Vyškova. Navštívit mohli i paralelně probíhající burzu skautských sběratelů nebo výstavu kreseb, linorytů a ilustrací z dílny výtvarníka Ladislava Ruska – Šamana. V závěru sobotního programu se uskutečnila také bohoslužba, kterou celebroval olomoucký biskup Mons. Antonín Basler.

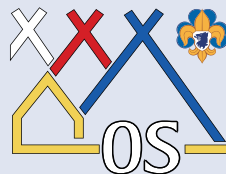
I s ohledem na uzávěrku tohoto vydání speciálu (sněm proběhl doslova „za minutu dvanáct“ před odezdáním podkladů do tiskárny) je podrobnější zprávodajství a názorové fórum na průběh a závěry 12. Sněmu KD zveřejněno na internetových stránkách www.skaut.cz/kmendospelych.

O průběhu a atmosféře sněmu ovšem v mnohém vypovídají i fotografie z jednacího sálu. Pro speciál jsme z nich sestavili malou mozaiku, rozsáhlejší kolekce je rovněž zveřejněna na kmenovém webu.

V kruhu náčelnictva Kmene dospělých

Významným bodem jednání 12. Sněmu Kmene dospělých Junáka v Olomouci byla volba náčelnictva KD. V nové sestavě povede náčelnictvo společenství českých oldskautů po následující tři roky.

K výraznější obměně šesti volených členů náčelnictva Kmene dospělých nedošlo. I pro další období zůstává v čele Jiří Wolf – Pando. Nováčkem v NKD byla obsazena pozice zpravodajky pro program a vzdělávání.

Základ sestavy náčelnictva

byl vytvořen už po jarních krajských sněmech KD, které zvolily legáty jednotlivých regionů. Krajské legáty jsou v řídicí síti přímým článkem řetězu mezi kmenovým ústředím a členskou základnou ve 14 krajích ČR.

Neobsazená pozice legáta

však zůstává v Jihomoravském kraji. Dosavadní „krajánek“ abdikoval na svůj post a z organizačních důvodů se v průběhu roku nepodařilo svolat a uskutečnit řádný krajský sněm. Náčelníkem KD tak bude zraje nového roku svolán mimořádný sněm, který vzniklou mezeru v řídicí síti napříč kraji dokáže jistě zcelit.

Členy NKD jsou ještě senior Sboru nositelů Řádu Zlaté syrinx a zástupci vodních skautů a Svojsíkova oddílu.

Na jednání rady NKD v lednu 2023 bude náčelnictvo doplněno o jmenované zpravodaje podle potřebných „rezortů“ pro činnost Kmene dospělých.

SBOR KRAJSKÝCH LEGÁTŮ

PRAHA
Ondřej PŘEROVSKÝ – Lazebník

STŘEDOČESKÝ KRAJ
Ladislav MAREK

JIHOČESKÝ KRAJ
Karel TRÁVNÍČEK – Origo

PLZEŇSKÝ KRAJ
Pavel POKORNÝ – Slim

KARLOVARSKÝ KRAJ
Miloslav RUML – Rambo

ÚSTECKÝ KRAJ
Tomáš NOVOTNÝ – Čáryfuk

LIBERECKÝ KRAJ
Hana PASECKÁ – Vienna

HRADECKÝ KRAJ
Jiří KLIKOŠ – Čičan

PARDUBICKÝ KRAJ
Petra ZAJÍCOVÁ – Severka

KRAJ VYSOČINA
Vladimír SLOVÁK – Jehlička

JIHOMORAVSKÝ KRAJ
?

ZLÍNSKÝ KRAJ
Lubomír MELICHAŘÍK – Bam

OLOMOUCKÝ KRAJ
Oldřich TANERT

MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ
Zbyšek LAJČZYK – Sidžo

NÁČELNICTVO KMENE DOSPĚLÝCH

Náčelník KD
Jiří WOLF – Pando

Místonáčelní KD
Ladislava MAREŠOVÁ – Želva

Místonáčelník KD
Marek MATÝŠEK – Mara

Senior Sboru Nositelů ŘZSx
Jaroslav CHLÁDEK – Carda

Zpravodajka pro program
a vzdělávání
Eliška PAVLÍKOVÁ – Hini

Zahraniční zpravodaj
Lukáš KRMÍČEK – Thór

Zpravodaj pro komunikaci
Slavomil JANOV – Nashville

Zástupce vodních skautů
Vladimír CVRČEK – Vezír

Zástupce Svojsíkova oddílu
Zbyšek LAJČZYK – Sidžo

Z jamboree v barvách duhy k legendárnímu srubu

V polovině prázdnin se na pražském Výstavišti uskutečnilo Středoevropské jamboree – Central European Jamboree (CEJ). Akce, která koná od roku 1997 už v průběhu čtvrt století výrazně překročila rámec střední Evropy. Do Prahy se sjelo přes 1200 skautů z dvou desítek zemí z Evropy, ale i zámorí.

Pestrost současného moderního skautingu i jeho mezinárodní prolnutí bylo vyjádřeno také v symbolu a názvu jamboree podle antické královny duhy IRIS.

Neméně zajímavé ale také je, že tábořiště CEJ vyrostlo na stejném místě, na jakém v roce 1931 proběhlo první Slovanské jamboree. Do areálu u pražské Stromovky se tak jamboree (v roce 1931 se nazývalo také jako Tábory slovanských skautů) vrátilo po 91 letech!

Tehdy, ve 30. letech minulého století, byl skauting u nás na vzestupu. Týkalo se to také oldskautingu, pro nějž bylo toto období „zlatou érou“. Pod střechou Svazu skautů a skautek RČS vznikaly nové kluby, jako když rostou houby po dešti. Oldskauti se předháněli v pestrosti své klubové činnosti, pořádaly se sportovní soutěže, kulturní přehlídky. Řada klubů si budovala vlastní zázemí.

Právě v té době byla na vrcho-

lu i činnost oldskautů z Pražské župy. Když pak z vedení Svazu skautů přišla výzva k zapojení se do příprav Slovanského jamboree, byli to i „oldi“ z hlavního města, kteří se skutečně ve Stromovce vytáhli. Na okraji tábořiště byl jejich rukama postaven parádní srub, který si s obdivem prohlížely delegace všech zúčastněných zemí.

Po skončení akce byl srub rozebrán a trámy i střecha byly přeneseny na nedaleký Trojský ostrov. Tam byla dřevěná stavba opět vztyčena – a stojí dodnes! Vedle srubu bylo vybudováno volejbalové hřiště a zasazen také stříbrný

smrk. Srub pak sloužil jako klubovna oldskautského klubu Vatra.

Když do skautské základny Vatry zavítal náčelník A. B. Svojsík, byl smrk pojmenován přívlastkem podle jeho jména.

Někdejší ostrov se v průběhu

Foto: Martin Krček a archiv

desetiletí změnil úpravou koryta Vltavy na dnešní poloostrov. Celé území bylo postupně zastavěno rekreačními chatičkami. Vzdr mnoha proměnám zdejší oblasti, rošádám vlastníků objektů i ničivým záplavám na počátku tisíciletí, je i dnes lokalita Trojského poloostrova živým územím s prosperující zahrádkářskou kolonií.

Neznalý návštěvník by sice zde ve spleti cest a chodníků mohl zabloudit, ale při troše štěstí by se snad dočkal i odměny v podobě nalezení místa legendárního srubu. Ten je v užívání střediska Vatra a slouží skautům nadále. K životu se má stále i Svojsíkův smrk, jen někdejší volejbalové hřiště je dnes spíš obsazeno parkujícími automobily...

Také současní oldskauti přispěli k zajištění programu CEJ – IRIS 2022. Na Výstavišti Klub skautských sběratelů postavil a zajišťoval provoz Skautského muzea. Ve volných chvílích pátrali podle archivních snímků, v kterých místech tábořiště stál dávny oldskautský srub.

Jak se rodí vulkán?

Ještě donedávna byl v Kmeni dospělých poměrně neznámým „mladíkem“. V pětatřiceti letech vykročil na oldskautskou stezku a absolvoval základní kurz pro vedení klubů dospělých. V kmenovém náčelnictvu si při tom nešlo nevšimnout jeho odborné erudice i jazykových znalostí. Před třemi lety na sněmu ve Žďáru nad Sázavou už usedl do NKD jako zahraniční zpravodaj.

Lukáše Krmíčka z jihomoravské Tvarožné zdobí i po čtyřicetce mladický vzhled. Jeho usměvavý obličej i vystupování možná leckomu trochu připomínají Mirka Dušína z Rychlých šípů. Před i za jménem jej však zdobí řada akademických titulů (RNDr., PhD.), je vysokoškolským pedagogem na Vysokém učení technickém v Brně a letos byl prezidentem republiky jmenován profesorem. Profesi je geologem a specializuje se na výzkum sopečné činnosti.

Právě zrod jednoho vulkánu na Islandu z geologa se skautskou přezdívkou Thór udělal v polovině prázdnin i „mediální hvězdu“.

„S tou mediální známostí bych až tak nepřeháněl,“ říká skromně Thór. „Je ale pravda, že po pracovní cestě na Island, kde se k životu probudila nová sopka Meradalir, mě požádalo o rozhovor několik novin a ozvala se i televize.“

Jak to bylo s Thórovou cestou na vulkanický ostrov?

Zpráva o nově chrlící sopce přilétla z ostrovní výspy Evropy v Atlantiku 3. srpna. Lukáš byl hned na nohou. Okamžitě byl ve spojení s kolegy v zahraničí, aby společně konzultovali, jak nepromeškat možnost se mladému vulkánu podívat „do jícnu“. O týden později už byl na místě a stal se členem mezinárodního vědeckého týmu geologů z Islandu a Švédska. Úkol byl jasný: Odebrat vytékající žhavou lávu, aby mohla být vzápětí podrobena vědeckému zkoumání.

K vulkánu Meradalir doprovázeli vědce i záchranáři. Všechny chránilo speciální vybavení, které geologům umožnilo odebírat vzorky

přímo z vytékající lávy. V ochranné kombinéze připomínající skafandry astronautů odebírali speciálními naběračkami na dlouhé tyči žhavé magma. „Teplota takové lávy je hodně přes tisíc stupňů. A i když se vzorky ochlazuje v nádobě s vodou, uvnitř sopečné hmoty je teplota stále vysoká. Naopak voda v kbelíku rychle dosahuje bodu varu,“ popisuje Lukáš Krmíček práci u paty sopky.

Přítomnost záchranářů u činnosti geologů je nezbytností. I když všechny chrání kombinézy a přilba s odolným obličejovým štítem, v blízkosti vulkánu je třeba se chránit i maskou s účinnými dýchacími filtry. V členitém terénu, hlavně v údolích mezi kopci, se vyskytuje v silně koncentrovaném stavu oxid uhličitý. „Je to neviditelný zabiják a bez odpovídající ochrany člověk rychle ztratí vědomí a umírá. Vulkanickému výlevu magmatu přihlíží ze vzdálenějších návrší i veřejnost. Pokud

by někdo nezodpovědně sestoupil níž k proudu lávy, mohlo by to být pro něj

smrtelné,“ upozorňuje Thór.

To, že Islandany sopečná aktivita zajímá, je pochopitelné. Po 800 letech klidu na poloostrově Reykjanes totiž pravděpodobně nastává vulkanicky aktivní doba. Toto je varování zejména pro obyvatele poloostrova, kde žije většina islandské populace.

Právě proto je třeba, aby odborníci na vulkanickou činnost co nejvíce a také nejrychleji porozuměli zákonitostem a jevům prová-

Foto: archiv Lukáše Krmíčka

zejícím zrod vulkánů. Podle toho pak lze předvídat kritické situace a přispět k ochraně lidí i jejich domovů v blízkosti.

Vzorky, které profesor Krmíček se zahraničními kolegy odebral, jsou už nyní zkoumány na univerzitě v Reykjavíku, ve švédské Uppsale i v Brně. „Z hroudy ztuhlé horniny se například zhotoví tenounké plátky, aby se složení čerstvé sopečné hmoty mohlo zkoumat pod mikroskopem. Část

ztuhlé horniny se také rozemele na prášek, který rovněž umožní zjistit její složení. Podle toho se pak určuje i další postup výzkumu vulkanické aktivity na Zemi,“ dodává Thór.

Vzdor své vědecké práci a náročné pedagogické činnosti — ale i rodinnému životu s několikaměsíčním přírůstkem v podobě syna Viktora — si Thór umí najít čas i na aktivity v Kmeni dospělých. Průběžně je ve spojení s ústředím mezinárodního společenství v Bruselu a pro Kmen dospělých vyřizuje potřebnou agendu zahraničních styků. V únoru se také zúčastnil videokonference, jež nahradila kvůli covidu nadvrát odloženou Světovou konferenci ISGF v Madridu.

A když už se tedy Thór brání přívlastku „mediální hvězda“, tak určitě zazařil alespoň mezi oldskauty na nedávném národním jamboree u Hradce Králové. Jeho přednáška na téma Zrod vulkánů se stala jedním z programových vrcholů setkání. Nemalou měrou tak přispěla i k osobnímu rozvoji účastníků, protože takto – z „první ruky“ – se o sopkách můžeme dovědět mnoho zajímavého asi málokdy.

Symbol z dávných indiánských tábořišť

Od druhé obnovy skautingu u nás (1969 – 1970) je odznakem vůdců lesních škol odlitek hrotu šípů na koženém řemínku pověšeném kolem krku.

Jde o odlitek hrotu, který se veroameričtí indiáni vyráběli z obsidiánu, tvrdého, ale zároveň křehkého vulkanického skla. Vůdcové lesních škol nosí stříbrný hrot, odznak zástupci vůdců LŠ je v bronzovém provedení.

Originál vzácného hrotu byl nalezen při archeologickém průzkumu dávných indiánských tábořišť na území Kanady. Na celé zeměkouli jsou známy nálezy pouze čtyř špiček obdobných indiánských šípů s obsidiánovými hroty.

Podle hrotu, který byl českým skautům věnován jako dar při obnově Junáka v době pražského jara, byly odlity odznaky vůdců lesních škol.

Víte, kdo byl zmíněným štedrým dárcem? Jako nápoděva může sloužit upřesnění, že byl mnohalejším náčelníkem Československého skautingu v exilu...

- a) **Milota Fanderlík**
- b) **Velen Fanderlík**
- c) **Miloš Miltner**

Na tři vylosované výherce, kteří napíší správnou odpověď, čeká stylová odměna: knížka Lukáše Krmíčka Vulkanismus: vnitřní energie Země i s autorovým podpisem. Ke knížce (kterou Thór měl s sebou i na Islandu!) přidáme ještě redakční dárek - úlomek obsidiánu ze sicilské sopky Vulcano.

Po stopách dávného příběhu

Také ve skautingu dospělých se stále častěji objevují pohybové aktivity, které využívají moderní navigační nástroje a prostředky. Řada oldskautů se věnuje geocachingu, ale v programu klubů se objevují i geolokační hry.

Mezi průkopníky v tomto směru patří „oldi“ z klubu Condordia z pražských Kobylis. „Motivační program Oldskauting 21 nabízí členům Kmene dospělých bezpočet příležitostí k pestré činnosti. Náš klub tvoří většinou třicátníci až čtyřicátníci, takže pro činnost hledáme formy, které odpovídají naší generaci,“ přibližuje zaměření 224. klubu OS Condordia jeho vedoucí Kristýna Sojková.

V sepjetí se střediskem

Většina členů Concordie doputovala k oldskautingu postupně, od skautských let ve 24. středisku Sever. Se střediskem je tak klub v těsném kontaktu a „oldi“ aktivně pomáhají všude, kde je to potřeba.

„Připravujeme ale také střediskové akce, jako například výrobu adventních věnců. V klubovém programu tomu každoročně věnujeme jednu sobotu rukodělné

činnosti, který nazýváme Severodělky,“ přidává Kristýna další střípky klubové činnosti. „Ve velké míře jsme se podíleli i na nedávných oslavách stoletého jubilea našeho střediska a vydání knihy *Sto let Dvacetčtyřky*.“

Skautské středisko Sever je už od 70. let propojeno „pupeční šňůrou“ s činnostmi pražské tělocvičné jednoty Kobylisy. Skauti tak mohou využívat i sportovní a rekreační objekty jednoty. Díky tomu i členové Concordie už od roverských let jezdí na horskou chatu Žalý v Krkonoších, kde si mohou užívat turistických či lyžařských víkendů.

Vyšší princip v Příbrami

„Představte si, že jste studenti sexty příbramského gymnázia. V nelehké době druhé světové války je třídní kolektiv semknutý. Váš spolužák Tonda Stočes už několik dní ve škole chybí a okolnosti jeho nepřítomnosti začínají být

Výpravu na Příbramsko zahájil klub Concordia prohlídkou Památníku Vojna v Lešetících.

Co je geolokační hra?

Pohybová herní outdoorová aktivita spojuje postup hráčů v terénu s navigací pomocí zařízení GPS, nebo jiných nástrojů k orientaci (mapa, buzola). Principem hry je plnění úkolů na trase, například vyhledávání odpovědi na zadané otázky či dosažení konkrétního místa. Více na webu cs.wikipedia.org/wiki/Geolokacni_hra.

podezřelý. Rozhodnete se zjistit, co s Tondou je..." Těmito slovy je uvedena legenda geolokační hry, kterou zájemci mohou využít pro poznání zajímavých míst středočeské Příbrami.

Do někdejší „bašty“ uranového průmyslu, ale i města s řadou pamětihodností, zamířili členové Concordie na svou letošní druhou podzimní výpravu. „Patřím k těm, kteří propadli geocachingu. Jeho odrůdou jsou i navigační geolokační hry. Jednu, která vychází ze známého literárního i filmového příběhu Vyšší princip, jsem tak nabídl do našeho klubového programu,“ říká organizátor zajímavé aktivity Ivan Press – Paf.

Zmíněná navigační hra čerpá ze skutečného příběhu z doby protektorátu. Student příbramského gymnázia Antonín Stočes byl za celkem banální počín – vytržení a zmuchlání časopisecké stránky s fotografií Adolfa Hitlera – na základě udání jednoho ze spolužáků zatčen německými úřady. Za své provinění byl krátce na to popraven! Tragickou událost později zpracoval spisovatel Jan Drda v románu Vyšší princip. Příběh se pak stal předlohou i pro stejnojmenné filmové zpracování.

Geolokační hru vytvořili studenti příbramské-

Geolokační hra Vyšší princip zavedla oldskauty k řadě pamětihodností Příbrami, včetně poutního místa na Svaté hoře.

Foto: Slavomír Janov a archiv

ho gymnázia v rámci projektu Erasmus+. S využitím mobilního telefonu je na trasu možno vyrazit z kteréhokoli místa v historické části města. Oldskauti se do letitého příběhu vnořili na hlavním příbramském

náměstí. Navigace je postupně zavedla na desítku dalších míst. Na nich pod nánosem osmi desetiletí bylo možno hledat zaváté stopy tragického osudu příbramského studenta.

Spojitě nádoby zdařilé akce

Ještě před hrou v ulicích Příbrami využili oldskauti deštivé dopoledne pozdní říjnové soboty k prohlídce Památníku Vojna v Lešetovicích u Příbrami. Areál bývalého pracovního lágru jim vedle muzejní expozice Lilie za ostnatým drátem o skautingu ve třetím odboji nabídl možnost prohlídky doplňkové výstavy o paralelách událostí z let 1939 a 1989 na Příbramsku. V rámci dokumentů o protektorátní době přiblížila výstava návštěvníkům i popis tragických událostí nedalekého gymnázia.

„Byla to náhoda, že jsme Památník Vojna navštívili právě v době, kdy zde byla i vzpomínaná výstava. Pro naši navigační hru to byl ale stylový prolog,“ zhodnotila Kristýna Sojková zdařilou klubovou výpravu na Příbramsko.

Využijí nabídku obdobných her a poznávacích aktivit, jaké už běžně včleňuje do svého programu pražská Concodia, i další oldskautské kluby v republice?

Student Antonín Stočes

30 let s přáteli v srdci Evropy

Před třiceti lety, v říjnu 1992, se v hlavním městě Lichtenštejnska Vaduzu zrodilo společenství národních organizací dospělých skautů ze srdce starého kontinentu – Středoevropský subregion ISGF.

U kolébky dnes nejpočetnějšího oblastního seskupení členských zemí světové organizace dospělých skautů stáli zástupci sedmi zemí ze srdce kontinentu. Vedle představitelů gild hostitelského knížectví, Rakouska, Německa a Švýcarska a zástupců skautingu dospělých ze Slovenska a Maďarska, nechyběli u kulatého stolu ve Vaduzu ani představitelé oldskautingu z tehdy ještě jednotného Československa.

Cílem setkání bylo hledání forem užší spolupráce a koordinace vzájemných aktivit v rámci zemí středoevropské oblasti. Podnět ale vzešel už rok dříve, v rámci rozhovorů některých středoevropských delegátů na Světové konferenci IFOFSAG (dnes ISGF) v řeckém Chalkidiki. Právě na tomto vrcholném fóru byli do světového společenství přijati také čeští a slovenští oldskauti z tehdy ještě federální organizace Československého Junáka.

Zakládací listinu Středoevropského subregionu ISGF – Subregion Zentraleuropa (SRZE) podepsali za naše oldskauty první náčelní Kmene dospělých Jana Pfeifferová a představitel oldskautů Slovenského skautingu Vladimír Václav.

V průběhu desetiletí se do svazku národních gild přidali „oldi“ z Polska, Rumunska a dvou pobaltských zemí Estonska a Lotyšska. Po rozdělení Československa se členy SRZE staly automaticky oba nové státy. Nástupnictví ČR reprezentoval Kmen dospělých Junáka. Za naše sousedy za východní hranici přešlo členství nejdříve na Skautskou gildu

Slovenska, která později s „oldy“ Slovenského skautingu vytvořila zastřešující organizaci Dospělých skautů a skautek Slovenska.

V současnosti sdružuje Středoevropský subregion ISGF 11 zemí

od Alp až do Pobaltí a od pobřeží Severního moře až na Balkán. Také proto bylo na konferenci SRZE v rakouském Zeillernu v roce 2015 přijato nové logo společenství. Graficky symbolizuje zeměpisné rozložení zemí střední Evropy

a pomyslně propojuje alpské vrcholky s moři. V podobě „srdce“ vyjadřuje i celoživotní oddanost skautským ideálům a sepjetí dospělých skautů v Gilwelském kruhu. Podoba loga vzešla z grafické soutěže, z níž zvítězil návrh z dílny českého oldskautingu.

Po celou dobu tří desetiletí se čeští oldskauti zapojovali aktivně do činnosti v rámci subregionu. Nosnou aktivitou se stalo česko-slovensko-polské Trojsetkání. Kontakty napříč hranicemi se rozvinuly i v rámci projektu Twinning. Možnosti k setkávání nabídlo několik gatheringů SRZE, workshopy, Evropské fórum ISGF v rakouském Grossarlau i další akce.

Představitelé Kmene dospělých se zapojili také do práce ve vrcholných orgánech SRZE. V těsném kontaktu s prezidiem byli náčelníci Jana Pfeifferová, Vladimír Kopřiva a Ivo Slaviček či zahraniční zpravodajové Vladislav Jech a Jan Adamec. V současnosti působí jako členka kontrolní komise SRZE dlouholetá místonáčelní Kmene dospělých Hana Kaprálková.

Kmen dospělých se zdárně zhostil i pořadatelských velkých mezinárodních akcí. V roce 1996 zorganizovali čeští oldskauti 2. Evropskou konferenci ISGF v Brandýse nad Labem, v roce 2008 proběhl v Kutné Hoře Evropský workshop a v roce 2012 hostila Plzeň 7. konferenci SRZE.

Letos na podzim se připravovalo jubilejní mezinárodní setkání k 30. výročí SRZE v estonské metropoli Tallinu. Přetrvávající hrozba covidu i nejistá situace v Pobaltí po ruské invazi na Ukrajinu uspořádání akce ale znemožnily. Přesto se Gilwelský kruh dospělých skautů Středoevropského subregionu určitě spojí při nejbližší příležitosti.

Jubilejní Trojsetkání u Lípy bratrství

Dva roky trvalo marné očekávání, že epidemie covidu ustoupí a čeští, slovenští a polští oldskauti si v Plzni podají levice na tradičním Trojsetkání. Akci bylo třeba i po prodloužené době „odpískat“. Teprve letos se situace zlepšila. Potřetí však už z organizačních důvodů nebylo možné uvažovat o setkání v západních Čechách. Oldskautům tak svou pohostinnou náruč otevřelo Slovensko.

Bránou jubilejního 25. Trojsetkání prošli „oldí“ z Kmene dospělých Junáka, svazku harcerů-seniorů ZHP a Dospělých skautů a skautek Slovenska

v rodišti legendárního zbojníka a lidového hrdiny Juraje Jánošíka v obci Terchová pod hřebenem Malé Fatry. Rekreační centrum Šípková uvítalo na osm desítek

účastníků a nabídlo po čtyři dny zajímavý poznávací a kulturní program i příležitost k společné zábavě.

Krása vánočních ozdob

Trojsetkání vždy provázejí návštěvy zajímavých míst, kde účastníci nešetří obdivem s přívlastkem „krása“.

Tentokrát bylo toto slovo vyřčeno oldskauty mnohokrát hned při úvodním poznávacím výletu do blízkého centra regiónu Kysuce – okresního města a Čadca.

V něm byla naplánována prohlídka provozů výrobního družstva Okrasa. V něm se totiž rodí skleněné vánoční ozdoby, od tradičních koulí všech velikostí a barev až po špičky na vrcholek smrčku, borovice či jedle. Nebylo proto divu, že většina účastníků si z družstevní prodejny odnášela plné náruče kartonových krabic s vánočními „okrasami“. Ty už v blízké době ozdobí mnoho stromků, ať už se rozsvítí v rodinách oldskautů z kterékoliv země.

Odjezd z Čadci směrem k Trojmezí na průsečíku hranic Slovenska, Česka a Polska byl u mnoha „oldů“ v deštivém dopoledni doprovázen obavami, jak se vydaří další program, který byl až do poled-

ne naplánován v lůně přírody, v podhůří beskydských hřebenů.

Lipka na Trojmezí

Jako když mávne kouzelným proutkem, s příjezdem na Trojmezí obloha zmodrala a začalo svítit příjemně hřejivé slunce končícího léta.

Na slovenské straně Trojmezí se pak uskutečnila hlavní část pátečního programu – společné vysazení Lípy bratrství.

Roli „zahradníků se kromě starostů přilehlých hraničních obcí – Čierneho

a Hrčavy – chopili čelní představitelé národních oldskautských organizací – Stanislav Vyhliďal – Akela, Jiří Wolf – Pando a Bogdan Radys.

Pak se už rozvinula družná zábava u písni místního folklórního souboru a u porci vynikajícího jeleního guláše.

Další část dne vyplnila prohlídka malebného zámku v krajském městě Žilina i jeho přilehlého parku. Večerní program vyplnilo vystoupení dalšího folklórního mládežnického souboru z Terchové s klasickými horalskými „halečákami“.

V Jánošíkově kraji

Protože jubilejní Trojsetkání hostil kraj zbojnického krále Juraje Jánošíka, bylo zřejmé, že oldskauti se jistě vydají i po jeho stopě. Stalo se tak v sobotu, kdy zdatní turisté mohli absolvovat

vycházkový okruh kotlinou s divokou horskou bystřinou, která nese stylové pojmenování – Jánošíkové diery. Túra to nebyla lehká, ale krása drsné slovenské přírody za kousek námahy po horských chodničkách stála.

Součástí programu byla také projekce kresleného filmu o Jánošíkovi z dílny známého slovenského kreslíře a karikaturisty Viktora Kubala. Jak mistrně a zároveň vtipně dokázal výtvarník zobrazit lidového hrdinu, který „bohatým bral a chudým dával“, je zřejmé i z kresbiček na této straně.

Co na tom, že legenda o Jánošíkovi není až tak přesná. Mnoho dobových dokumentů potvrzuje, že Jánošík a jeho družina brali i těm chudým... ☺

Z minulosti do budoucnosti

Významnou součástí programu každého Trojsetkání je také me-

zinárodní konference na vybrané téma. Slovenští hostitelé tentokrát zvolili motto „Není budoucnosti bez minulosti“.

Je zřejmé, že na takové téma lze hovořit a diskutovat o mnohém. Podstatné ale bylo, že při vystoupení zástupců všech delegací se zdůraznilo, že všechny nás v mnohém spojuje podobná minulost, takže i do budoucnosti bychom měli vykračovat co nejvíce svorně a pospolu.

Ostatně toto je ale i pomyslným odkazem každého předávání štafety této pro všechny oldskauty důležité mezinárodní akce.

Tak tomu bylo i při loučení, kdy se pomyslný štafetový kolík dostává opět na naši stranu: Trojsetkání 2023 se uskuteční v polovině září v podhůří Moravskoslezských Beskyd u vodní nádrže Morávka.

Desetiletí programu Oldskauting 21

Před deseti lety, v průběhu roku 2012, se začal rodit nový motivační program Kmene dospělých. Vzešel z potřeby aktuálně definovat – zejména pro přichozí zájemce o členství v KD – poslání a cíle skautingu dospělých, formy zapojení se do činnosti a předložit soubor výzev a projektů k naplňování oldskautského programu.

„Motivační program nebyl vytvářen jako něco zcela nového či převratného, a nerodil se na zelené louce,“ vzpomíná na činnost pracovní skupiny, která OS 21 formulovala a sestavovala, tehdejší náčelník KD Vladimír Stránský – Sása. *„I když se jednalo*

o dokument zacílený do budoucna, byl odrazem činnosti, která už v klubech probíhala od založení samostatného kmene oldskautů po obnově Junáka v roce 1990.“

Historie a budoucnost

Právě propojení tradic českého oldskautingu s kořeny od počátku 20. let minulého století s vizí, jak by měl skauting dospělých vypadat v 21. století, vetknulo motivačnímu programu symbolické pojmenování – Oldskauting 21.

Podnětem k vytvoření programu se stala i setkání a besedy oldskautů se staršími rovery a ran-

gers. Při společných rozhovorech „oldi“ často od R&R slýchali: „Rádi bychom pokračovali dál po skautské stezce. Co však budeme v Kmeni dospělých dělat? Jaká je náplň oldskautingu?“

Odpovědí na dané otázky bylo vytvoření komplexního, uceleného programového rámce s nasměrováním k jeho naplnění konkrétními aktivitami. Vznikl program, který se opírá o čtyři hlavní oblasti činnosti ve skautingu dospělých: 1. Podpora a pomoc skautskému hnutí mládeže – 2. Osobní rozvoj / Klubová činnost / Péče o skautskou historii / Práce pro

Pracovní skupina, která v letech 2012–2013 intenzivně připravovala dokument motivačního programu OS 21, se scházela pravidelně v nevelké pracovně erudovaného skautského metodika Jiřího Klabana – Kyba v paneláku na pardubickém sídlišti. Diskuse o budoucnosti skautingu dospělých však ve čtveřici pokračovaly i po ukončení práce. Jen setkání se přesunula do domova seniorů v Poděbradech, kde Kyb pobýval v posledních letech svého života (zemřel letos v lednu ve věku 92 let). Při návštěvách v garsonce poblíž lázeňského parku Kyb vždy zaujal svými úvahami, nebo posezení u kávy zpřijemnil několika melodiemi u klavíru.

společnost – 3. Charitativní činnost a sociální projekty – 4. Rozvoj mezinárodní dimenze skautingu dospělých (ISGF).

Čas trhl oponou

Dokument motivačního programu Oldskauting 21 byl předložen k projednání na 9. Sněmu

Kmene dospělých v roce 2013 v Kutné Hoře. Po několika dílčích úpravách a doplnění byl Oldskauting 21 schválen jako programová „rukověť“ pro jednotlivce i kluby. Díky ní se mnoha oldskautům rozevřel prostor pro řadu nových aktivit. Záhy se oldskautům dostala do rukou i programová brožura s názvem Jednou skautem, navždy skautem s přehledným rozčleněním oblastí činnosti a řadou tipů a výzev.

Čas však trhl oponou. Od zrodu programu OS 21 uplynulo celé desetiletí. Je proto na místě se ptát, zda program stále plně postačuje jako průvodce naší činnosti. Nebo je třeba jej v něčem upravit? Bylo by dobré pozměnit kapitoly či doplnit je o aktuální prvky, které s sebou přináší bouřlivě se měnící současnost?

K diskusi na vznesené otázky předkládáme členům Kmene dospělých anketu, která by mohla přinést podněty k případné „revizi“ programu OS 21. Je zřejmé, že k převratným úpravám není

MOTIVAČNÍ PROGRAM OS21

...definuje poslání a cíle skautingu pro dospělé

...nabízí návaznost na skautský výchovný program mládeže

...propojuje roving s oldskautingem

...reaguje na měnící se generační skladbu kmenové základny i různorodé zaměření klubů

...je průvodcem pro aktivity jednotlivců a klubovou činnost

...rozvíjí program Kmene dospělých se zacílením do budoucna

důvod. „Program je definován a sestaven tak, že už u svého zrodu vnímal možný vývoj podobu Kmene dospělých v dlouho-

dobém horizontu více než deseti či dvaceti let. Ukázalo se, že šlo o předvídavost, která odpovídá dnešnímu oldskautingu a vytyčeným směrem můžeme nadále pokračovat v činnosti,“ ohlíží se za uplynulým desetiletím Ivo Fišera – Rony z Hostinného v Podkrkonoší, který byl součástí čtyřčlenného týmu, jež OS 21 v průběhu dvou let sestavil.

Přes vyřčené je však nyní příležitost se nad programem zamyslet. Prosíme o vyplnění anketního listku a jeho odeslání na e-mailovou adresu: oldskauting@email.cz, nebo poštou na adresu: Junák – český skaut, Program Oldskauting 21, Senovážné nám. 24, 110 00 Praha 1.

Anketní lístek je jen vodičkou k formulování odpovědí. Nemusí být tedy nutně vystřižen z magazínu, stačí jej zkopírovat, nebo vyplnit na volný list papíru. Mimo okruh otázek je možno přidat vlastní podněty či doporučení. Ke stažení ve větším formátu je anketní i na webových stránkách skaut.cz/kmendospelych.

ANKETNÍ LÍSTEK → MOTIVAČNÍ PROGRAM OLDSKAUTING 21

Je program OS 21 vodičkou pro Tvé putování po oldskautské stezce?	
Co Tě na programu OS 21 zaujalo? Kterých tipů či výzev jsi využil pro svoji individuální činnost?	
Je OS 21 pro program Tvého klubu dostatečně praktickou „rukověť“?	
Jaké změny by programu OS 21 prospěly?	
Poděl se o své vlastní nápady, které by podle Tebe mohly být začleněny do OS 21. I Tvoje podněty se mohou stát inspirací pro činnost mnoha bratrů a sester v Kmeni dospělých...	

Za řídítky motocyklu projel Honza Hejma už i legendární autostrádou napříč USA Route 66. Na momentce z letošního jara však v sedle stroje Indian Scout zamířil za bledulemi „České Sibíře“.

mohl sloužit jako bedekr zajímavých tipů pro výpravy skautských oddílů.

U organizátorů expedice se už sešly na tři desítky podnětů k návštěvě „neznámých“ míst, takže první stránky bedekru se začaly psát. Dnes z nich vybíráme tři místa, která určitě stojí za cíl klubových výprav.

Za prvními posly jara

Příchod letošního jara uvítal Jan Hejma z pražského oldskautského klubu Jestřábí motocyklovou výjízdkou na „Českou Sibíř“. Svého dvoukolového oře – motocykl Indian Scout – probudil ze zimního spánku spanilou jarní jízdou do Miličína na pomezí středních a jižních Čech. Tam, na okraji přírodní památky V Olších, se rozprostírá území s hojným výskytem podmanivých „poslů jara“ — lokalita chráněné bledule jarní.

Záplava těchto vzácných rostlin s bělostnými zvonky okouzlí určitě každého, kdo na ně v probouzející se přírodě naráží. „Je však nutno mít na paměti, že květiny nelze

Československo křížem krážem

Expedice Československo křížem krážem byla odstartována na podzim 2018 k století vzniku republiky. Společný projekt českých a slovenských oldskautů potvrzuje, že ač dnes oba národy žijí samostatně, aktivity dospělých skautů se vzdor hranici zdárně prolínají.

Původně plánovanou tříletou expedici přerušila epidemie covidu-19. Turistické poznávací aktivity napříč Českem a Slovenskem tak byly prodlouženy až do konce roku 2024. Do té doby tak mohou oldskauti stále organizovat klubové či individuální výpravy napříč jednou i druhou republikou.

Symbolickým dosažením cílů expedice je návštěva mezních hraničních bodů ČR a SR. Nejvyšší metou pro nejzdatnější cestovatele, jejíž zdolání ale nyní zkomplikoval válečný stav na Ukrajině,

byla výzva k výpravě na vrchol hory Pop Ivan na hřebeni Ukrajinských Karpat, která v době prvorepublikového Československa byla nejvýchodnějším cípem republiky.

Kromě putování k nejvýchodnějšímu, nejzápadnějšímu, nejsevernějšímu a nejižnějšímu bodu České republiky a Slovenska je cílem expedice i objevování zajímavých, leč turisticky povětšinou dosud neobjevených či opomíjených míst v obou zemích. Jejich zmapování by mělo vést k vytvoření turistického průvodce, který by

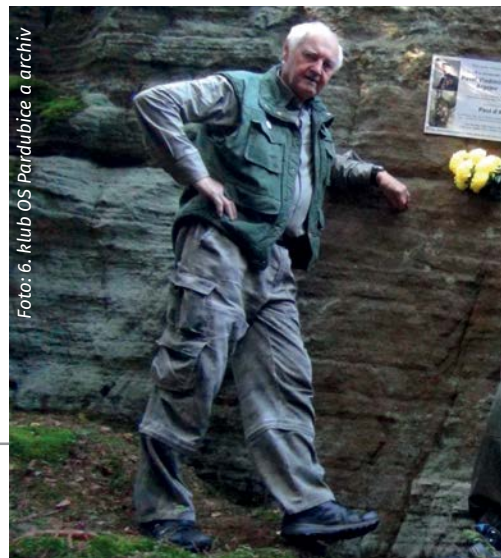

Foto: 6. klub OS Pardubice a archiv

trhat, a také, že jejich stonky obsahují silně jedovaté látky," připomíná Jan Hejma všem návštěvníkům chráněné lokality na České Sibiři.

Tragédie ve skalách

K návrší Supích skal, které je součástí Adršpašsko-teplických skal na jihozápadě Broumovské vrchoviny, se zase v srpnu vydala dvojice oldskautů z Pardubic. Cílem jejich výpravy bylo nalezení místa dávné letecké nehody, kterou i po sto letech obestírá řada nevyjasněných okolností.

„Inspiraci jsme našli v knize Lidé a skály,“ prozrazuje Jiří Mastík – Roby z 6. klubu OS v Pardubicích. „Podle prvního svazku knihy Petra Hnyka, který poutavě popisuje labyrint skalních měst u Adršpačů, se právě u Supích skal nachází místo, kde v říjnu 1922 došlo k tragické havárii dvouplošníku rumunsko-francouzské vzduchoplavební společnosti CFRNA. Pilot při nehodě zahynul a pasažér z letadla se těžce zranil.“

Ač bylo letadlo pilotováno jednou z leteckých legend první světové války Paulem d'Argueeffem, stroj za špatné viditelnosti zřejmě

**Podrobné informace o projektu Československo křížem krá-
žem jsou zveřejněny na webu
moto.skauting.cz. Obsahují také
kontakty na organizátory expe-
dice, jímž je možno zasílat tipy
do připravovaného bedekru.**

Náhrobek na místě posledního odpočinku Mirko Vosátky v Suchdole nad Lužnicí zdobí symboly skautské lilie a uzlu přátelství.

ztratil orientaci a při nízkém letu nad členitým terénem narazil do zalesněného skalního masivu.

Objevit místo havárie u obce Jívka, jižně od Teplic nad Metují, není snadné. Roby se o to pokoušel už dříve, ale v nepřehledném lese hledané místo minul. Navštívil proto i autora knihy, který mu lokalitu ve skalách popsal podrobněji. Na další pátrání už pak vyrazil i s parťákem s oldskautského klubu Petrem Navrátilem – Eldou a společně už cíle dosáhli.

„Podle leteckých pramenů byla tato havárie první tragickou nehodou dopravního letadla na československém území. Pilot byl původem Rus, pocházel z Krymu, a tak v mnoha materiálech je uváděn

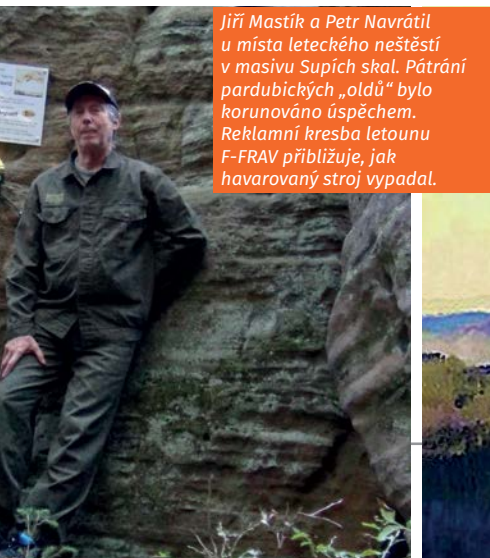
jako Pavel Vladimirovič Argejev. Toto jméno je uvedeno i na desce, kterou na skálu, kde přišel o život, umístili letečtí badatelé,“ doplňuje Elda podrobnosti k pátrací výpravě.

U hrobu bratra Grizzlyho

Cílem zajímavé výpravy může být jistě i místo posledního odpočinku významné osobnosti českého skautingu Mirko Vosátky. Bratr Grizzly, autor poutavých a stále aktuálních vodáckých a tábornických příruček, zemřel v roce 2004 a je pohřben v Suchdole nad Lužnicí.

„K návštěvě suchdolského hřbitova mě vybídla žádost někdejšího náčelníka exilového skautingu Miloše Miltnera – Jestřába,“ říká Aleš Mašek – Upolín, vedoucí oldskautského klubu z nedaleké Lomnice nad Lužnicí. „Letos bratr Jestřáb, který žije ve Švýcarsku, oslavil devadesátiny, ale stále je ještě aktivní. Nyní se pustil se sepsání svých skautských pamětí, ve kterých chce zmínit i Mirko Vosátku.“

V kapitole o Mirko Vosátkovi by autor skautských memoárů rád zveřejnil i fotografii Grizzlyho hrobu, kterou ale ve svém archivu neměl. „Miloš Miltner tak oslovil s prosbou o získání snímku pražské oldskauty a přes ně se jeho žádost dostala až ke mně. A kdo by nechtěl takové osobnosti vyhovět,“ dodal Upolín, který obratem zajel do Suchdola, požadované fotografie pořídil a poslal do Švýcarska.

Jiří Mastík a Petr Navrátil u místa leteckého neštěstí v masivu Supích skal. Pátrání pardubických „oldů“ bylo korunováno úspěchem. Reklamní kresba letounu F-FRAV přibližuje, jak havarovaný stroj vypadal.

Znalci české kotliny se u nás neztratí

Jednou z nejbouřlivěji se rozvíjejících sběratelských „komodit“ u nás se za uplynulého čtvrt století staly turistické známky. Dřevěná kolečka s vypálenými motivy zajímavých cílů putování křížem krážem po republice lze získat na více než 2700 prodejních místech. Líbivé suvenýry se ale uchytily i za hranicemi.

„Jednička“ na Pradědu

Nápad na originální dřevěné suvenýry se zrodil v Malé Morávce na severní Moravě. Tam na konci „devadesátek“ tehdy 25letý skautský vedoucí David Holub začal „na koleně“ s vypalováním prvních placek, nařezaných z kmínku pokácené břízy. Zanedlouho se už z jeho dílničky vykutálela první skutečná kolečka turistických známek se siluetami vrcholů Jeseníků. U chaťů si turisté velice rychle rozebrali první várku a prodejci hned objednávali další...

Zájem o jednoduché, přitom vkusné suvenýry z přírodního materiálu rostl. Poptávku už nebylo možné uspokojovat malými, ručně zhotovovanými kolekce. Výrobce si pořídil první vypalovací stroje, dokonale opracovaná kolečka objednal u dřevařské firmy.

Pořadové číslo 1 v dnes již předlouhé řadě turistických známek nese kolečko se siluetou Pradědu. Z rozvíjející se výroby už se sídlem v Rýmařově přibýly k sadě z Jeseníků postupně známky z Krkonoš, Orlických hor, Jizerek, Beskyd. Dřevěná kolečka se objevila na hradech a zámcích, v muzeích, na rozhlednách, u vstupu do jeskyní či v historických centrech měst...

Po boku zakladatele firmy rozvinul svůj obchodní talent další skaut Ladislav Šín, a společně Turistické známky táhli dvacet let. Přes kama-

rády však známky s místními motivy pronikly i do tuctu tmí Evropy.

V menších sériích překonaly i Atlantik a Pacifik a mezi turistickými suvenýry se staly raritou v USA a Austrálii.

Kolečka s lilí a trojlístkem

Putování za turistickými známkami doplňuje sběratelská hra: Každá známka obsahuje také kupón s pořadovým číslem. Za každou desítku kupónů v postupné řadě získá sběratel prémiovou známku.

„Kromě základní číslované řady vydáváme i výroční suvenýry k významným akcím, jubileím či událostem. Také těchto výročních

Také kolečky suvenýrů se skautskými motivy se utěšeně rozrůstá.

turistických známek je už přes dva a půl tisíce,” říká ředitel rýmařovské firmy Turistické známky David Holub. „Zájemcům nabízíme i několik speciálních edicí a další doplňkové hry a soutěže, které podporují poznávací turistiku. V řadě míst si tak sběratelé mohou pořídit například fotografii u dřevěné maxi-známky s průměrem téměř jednoho metru. I toto je už samostatnou sběratelskou aktivitou.“

Josef Kopecký – Bill je mezi turistickými známkami je svým žvlm.

Když David Holub začínal s výrobou malých dřevěných koleček, sotva jej nenapadlo, že za čtvrt století budou raritou řady prodejních míst i maxi-známky.

Z početné kolekce všech vydaných turistických známek si řada sběratelů vybírá jen tematicky zaměřené suvenýry, například hračky a zámky, historických železnic, rozhleden a podobně. „Takovou tematickou výseč tvoří i známky se skautskými motivy. Vydali jsme kolekci ke století Junáka, výročky měla všechna oldskautská jamboree a řada dalších akcí. Specifické jsou rovněž známky k odkazu Jaroslava Foglara,“ dodává ještě David Holub.

Znalci z Posázaví

Vášni pro turistické známky propadl už mnohatisícový zástup sběratelů. Ti nejžhavější si hlídají všechny nové přírůstky a vyrážejí za nimi všemi směry po republice. Doma se radují ze stovek, ale už i tisíců koleček. Na sběratelském žebříčku je na sedm desítek „špilmachrů“, kteří se mohou pochlubit téměř všemi (či dokonce úplně všemi!) vydanými známkami!

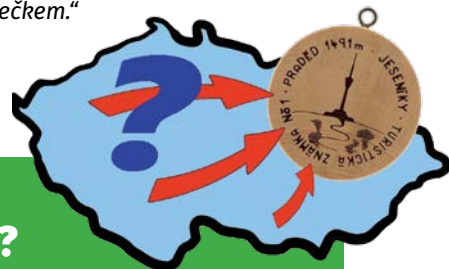
„Ty, kteří sběratelství v dobrém slova smyslu propadli, rádi oceňujeme stylovými odměnami a certifikáty. Kdo shromáždí ve sbírce 200 „prémiovek“, čili navštívil dva tisíce známkových míst, získává titul Znalec České republiky,“ dodal

David Holub na závěr naší návštěvy v Rýmařově, kde počátkem září slavili 25 let od vydání „jedničky“ z Pradědu.

K nejpilnějším sběratelům turistických známek u nás – a samozřejmě také do společnosti znalců – patří i Josef Kopecký – Bill, vůdce oldskautského klubu ze Světlé nad Sázavou. „První známku – tu památnou „jedničku“ – jsem si koupil v roce 1998. Pak postupně z trampských toulek a skautských výprav přibývaly další a další kousky. V současnosti mám ve sbírce 2790 známek. Shromáždil jsem ale i ucelenou kolekci všech výroček. Protože v průběhu let byly na řadě míst grafické motivy suvenýrů obměněny, celkový počet známek v mé

sbírce je ještě o několik set kusů vyšší. Celkem mám těch koleček skoro sedm tisíc“

Stejnou sběratelskou vášeň sdílí s Billem ve světelském klubu také dva další oldskauti Stanislav Čech a Pavel Zabysztzan. „Kvůli své zálibě jsme už projeli napříč Českem tisíce kilometrů,“ říkají svorně. „Sběratelská vášeň leze samozřejmě hodně do peněz,“ dodává Bill. „Nad finančními náklady však určitě převažuje radost z poznání tolika krásných míst u nás. Radost z každé výpravy pak ještě umocníme každým novým zakoupeným kolečkem.“

Víte, kde leží Neumětely či Úholičky?

Při setkání s Josefem Kopeckým — Billem nám nedalo, abychom jej — jako Znalce České republiky – neproověřili z geografických znalostí. Na otázku, zda ví, kde v české kotlině leží Neumětely, Pičín a Úholičky, se jen pousmál a bez zaváhání třikrát bodl prstem do mapy na správné místo.

Jak jsou na tom se znalostí zeměpisu ale čtenáři Oldskautingu? Pokud víte, kde se zmíněné obce nacházejí, nebude jistě problém určit, která z nich je vzdušnou čarou nejbližší k vrcholu hory Praděd. Na tři zdatné znalce čeká odměna v podobě nové skautské výroční turistické známky k expedici Československo křížem krážem.

Foto: Slavomír Janov, Miroslava Adltoová a archiv/IZ

Sestra Alžběta usedla k věčnému ohni

Odchod každého skauta k věčnému táborovému ohni bolestivě poznamenává řadu jeho nejbližších i přátel. Některá úmrtí se však dotknou doslova celého světového skautského společenství.

Takovou smutnou událostí se v první polovině září stal i skon britské královny Alžběty II.

Respektovaná panovnice, která se dožila požehnaného věku 96 let (1926 – 2022), byla nejen hlavou ostrovního státu, ale i půl druhé desítky nezávislých zemí Commonwealthu. V čele monarchie stála rovných 70 let, když královskou korunu nosila od roku 1952. Při výčtu dat je nutno připomenout, že právě v době, kdy usedla na britský trůn, završila svá aktivní skautská léta.

K příslušnosti ke skautskému společenství se i jako královna vždy hlásila. Pokud mohla, nevynechala žádnou příležitost se skauty setkat. Přitom povinností, jež osobnost

širokého mezinárodního přesahu provázely, byl bezpočet. Pro sestru Elisabeth se však skauting stal součástí i jejího královského poslání.

Z mnoha postů, jež panovnice zastávala, vzpomeňme, že byla například patronkou více než

600 charitativních organizací a spolků. Dobročinností se věnovala celoživotně a nejednou uvedla, že toto vnímá i jako naplňování skautského zákona.

Do historie skautského hnutí bude jméno královny Alžběty II. zapsáno jistě hned vedle světového náčelníka-zakladatele Roberta Baden-Powella a jeho manželky Olave. To, co sestry Olave a Elisabeth udělaly hlavně pro rozvoj dívčího skautingu, je k tomu plně opravňuje.

Foto: archiv

Tři podoby princezny Elisabeth, kdy byla aktivní členkou britské dívčí skautské organizace: První snímek je z doby, kdy si ještě užívala pravá skautská léta, na třetí fotografii už pózuje jako nastávající královna.

Ferda Mravenec mezi skauty

Jeden z nejoblíbenějších hrdinů knížek pro nejmladší čtenáře – Ferda Mravenec – oslavil letos pětadevadesátiny. První příběh roztomilého mravence se objevil v roce 1927 v časopise Pestrý týden.

Zprvu postavička, o jejíž zrod se přičinil novinář a spisovatel Ondřej Sekora, ale nebyla tak ušlechtilým hrdinou, jak jej později poznaly celé generace čtenářů. Hned v úvodním příběhu, v němž se objevují i další známí aktéři, včetně sličné беруšky, se tehdy ještě bezjmenný mravenec opije květinovou šťávou a mezi hmyzem tropí neplechu.

Už jako Ferda Mravenec se Sekorův hrdina představil čtenářům v lednu 1933 v Lidových novinách. V „comic-stripu“ o šesti políčcích je mravenec s puntíkováným šátkem na krku bombardován obřími dešťovými kapkami a záchranu nalezne v opuštěné šnečí ulitě.

Původní kreslené proužky byly určeny spíše pro pobavení dospělých čtenářů. Teprve postupem času se Ferda stal hrdinou krátkých komiksových seriálů a následně knížek pro děti.

V jedné z nich – Ferda v cizích službách – se činorodý mravenec

ocitne také na skautském táboře červených mravenců.

Ti jsou ale v příběhu, který vyšel poprvé v roce 1937, vylíčení jako nepřátelská bojůvka: Nevítaného černého mravence chytí a zajatce uvážou k táborovému stožáru. Nakonec jej skauti-mravenci prodají čmelákovi, je muž pak Ferda musí sloužit

a nosit těžkou trumpetu...

V této podobě se příběh Ferdy Mravence objevil v pěti vydání knihy. Po roce 1948 mravenci na táboře svlékli skautské kroje a stali se z nich jen obyčejní kluci. Literární cenzura šla dokonce tak daleko, že děti při táboření už nemohli mít nad hlavou „nebe“, ale jen obyčejnou oblohu.

Nutno říci, že po únoru 1948 se Ondřej Sekora stal horlivým zastáncem nového řádu. Ještě víc než v upraveném líčení o Ferdových dobrodružstvích udělal výrazný úrok doleva v příběhu O zlém brouku Bramborouku, v němž vylíčil boj se škůdcem úrody – mandelínkou bramborovou, čili „americkým broukem“. Podobně do ruda byly odbarveny i knížní agítka Jak se uhlí pohněvalo a O traktoru, který se splašil.

Vzdor Sekorově pomýlené levicové orientaci patří jeho tvorba do zlatého fondu naší dětské literatury. Autorovi lze odpustit i to, že vykreslené postavičky se značně odlišují od skutečné podoby hmyzu z učebnic přírodopisu. Podle entomologů je například Ferda ve skutečnosti mravenci samičkou-dělnicí, luční kobylku si Sekora popletl se sarančetem a brouk prskavec nemá žádné schopnosti vylučovat tekutiny tak, aby mohl být v říši hmyzu „hasičem“.

Dětem – ale vlastně i dospělým – se však Ferda stále líbí. Bezmála už sto let!

►►►

PŘÍHODY OPILÉHO MRAVENCE. — NAKRESLIL O. SEKORA.

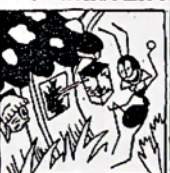
Záře blahem a svůžestí vyšel si vyňořený mravenček na námluvy.

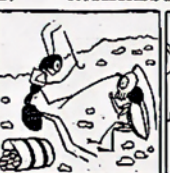
Z radosti a rozčilení si však na cestě přihnul několik kalíšků opojné šťávy.

Až při tom vzbudil zvědavé pohoršení dvou nevinných sluníčků.

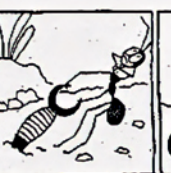
Ve své rozjařenosti pak rozbil světlouče kamením lucernu i okna.

A dokonce zbíl holi jednoho chudého kramáře-tesaříka, kterého potkal na cestě.

V tom našel na zemi kotvu. „Bude dobrá pro štěstí“, řekl si. „Sem s ní!“

A tahal, ani při tom nepozoruje, že tahá policajta.

Vytáhl policajta Škvoru, který mu nalouk pendrekem a dal ho do šatlavý mezi oplice.

Jak Brouk Pytlík učil děti lasovat

Ze všech druhů hmyzu, které Ondřej Sekora značně svérázně vykreslil v příbězích o Ferdovi Mravencovi, zůstává pro přírodovědce největší záhadou postavička Brouka Pytlíka.

Odborníci se shodují, že by mohlo jít o červotoče. Napovídá tomu hnědě zbarvené oválné tělíčko, i to, že se vylíhl z vajíčka uloženého ve skulině dřevěného prkna. Ovšem červotoč zase nemá na hlavě tykadla, jaké zdobí Brouka Pytlíka...

Oblíbenec mezi skauty

Otázka, o jakého brouka tedy jde, zůstává nezodpovězena. Jisté je to, že Brouk Pytlík se prokousal na svět z dřevěného obložení kinosálu. Poté na stříbrném plátně sledoval všechny promítané filmy, z nichž nejvíce jej zaujaly grotesky s Charlie Chaplinem a filmové kovbojky. Při westernech dychtivě hlta, jak honáci chytají do lasa mustangy či dobytek. Ve filmu vše vypadalo náramně jednoduché. Leč, když později chtěl Ferdu Mravence učit, jak chytit do lasa luční kobyliku, kovbojská

Foto: Slavomír Janov. Kresby Ondřej Sekora

exhibice Brouka Pytlíka skončila blamáží a sám se zamotal do smyčky lasa.

Přes tyto nezdary s lasem se Brouk Pytlík stal oblíbeným „mistrem lasování“ i mezi skauty!

V rámci výstavy ke století českého skautingu v Muzeu města Prahy v roce 2012 například pražští oldskauti uspořádali pro dětské návštěvníky soutěžní odpoledne s vázáním uzlů a ukázkami trikového lasování. Maskotem akce se stal právě Brouk Pytlík, jehož postavička zdobila i diplomy a účastnické dekrety.

Mezi indiány z Motola

Podobně se Brouk Pytlík vypravil s lasem i za malými pacienty v pražské nemocnici

v Motole. Od roku 1998 tam po dvě desetiletí v červnu probíhaly Indiánské prázdniny. „Šlo o psychoterapeutický program s cílem zpříjemnit dětem pobyt v nemocničním prostředí,“ vzpomíná na mnohaletou tradici Indiánských prázdnin ředitel

pořádající obecně prospěšné společnosti KID Aleš Kysela. „Formou nejružnějších herních činností, úkolů, soutěží a stylové zábavy se Indiánské prázdniny staly pro děti oázou, ve které se alespoň na několik hodin zapomněly na své nemoci a bolesti.“

Mezi těmi, kteří bez nároku na odměnu přispěli do programu, byla opět parta oldskautů v čele s Jaroslavem Kráčmerou – Rikim. Sám se zálesáckým dovednostem začal učit v poválečném Junáku. Později se stal instruktorem honáckého umění s lasem i bičem, a jako kouč vedl i českou reprezentaci na světovém westernovém šampionátu v USA.

„V indiánském táboře na palouku v těsné blízkosti dětského pavilonu nemocnice stála dvě nebo tři týpí. V takto stylovém prostředí se pak děti učily dovednostem s lasem,“ přidává Riki své vzpomínky na malé indiány z Motola. „Bylo obdivuhodné, jak malí pacienti zvládali vázání základních uzlů, a pak i jednoduché figury s lasem. Jako vzor, že nikdo učený z nebe nespádl, jsme využili právě postavičku Brouka Pytlíka. Děti to motivovalo, aby se při práci s lasem předvedly lépe, než Sekorův rozumbrada. Po tréninku všechny děti uměly se spinningem v ruce roztočit talíř a ti nejšikovnější zkusily i štít či krinolínu!“

Šátek pro mistra sedmera řemesel

Postavička Ferdy Mravence, čínorodého mistra sedmera řemesel, se stala také symbolem netradičního skautského ocenění pro dlouholetého prezidenta Středoevropského subregionu ISGF Manfreda Bosseho.

Ve třicetileté historii společenství dospělých skautů Střední Evropy (SRZE) je Manne Bosse z Německa jednou z nejvýznamnějších osobností.

V čele prezidia SRZE stál po tři volební období a ještě pak byl nepostradatelnou „pravou rukou“ současné prezidentky Teresy Tarkowské z Polska.

Díky své houževnatosti a zápalu pro skauting dospělých vnesl do činnosti subregionu potřebný řád a přičinil o zdar mnoha akcí. Velkou měrou přispěl také k zajišťování finančních prostředků do pokladny SRZE. Řady akcí v Evropě se tak s podporou subregionu mohly zúčastnit i delegace národních gild ze zemí, které by si jinak účast nemohly dovolit.

„V roce 2021 se v polském Pucku konala středoevropská konference a Evropský workshop ISGF. Manne Bosse se na jednání u Baltu loučil s mnohaletou činovníckou prací. Všemi zúčastněnými z desítky zemí

Evropy byl oceněn potleskem ve stoje,!“ přiblížila dojemné loučení emeritního

prezidenta SRZE členská delegace Kmene dospělých Hana Kaprálková.

„Od českých oldskautů obdržel Manne při této

příležitosti netradiční dárek – velkou červenou puntíkatou mašli na krk jakou nosil Ferda Mravenec.

Manne ve prospěch skautingu dospělých ve střední Evropě odvedl velká kus „práce všeho druhu“. Naše stylové ocenění mu jistě právem patří,“ dodala Hana, která je členkou kontrolní komise SRZE a zároveň tak jedinou zástupkyní českého skautingu dospělých ve vrcholných mezinárodních orgánech ISGF.

Foto archiv/Aljaže & ToRaVe

Sesterství s „tajemným“ přívlastkem

Přátelství dospělých skautů z mnoha zemí, které se prohlubuje díky mezinárodnímu projektu Twinning, sblížilo také dvě trojice oldskautek z Česka a Slovenska. Jejich společenství zdobí poněkud tajuplně znějící přívlastek „Aljaže & ToRaVe“.

Za tímto označením však není nic tajemného. Jde jen o vtipnou kombinaci počátečních písmen křestních jmen či přezdívek zmíněných sester: Alena, Jarucha a Želva tvoří českou část z Kmene dospělých. Tonka, Rakša a Veronika zase nosí kroj Dospělých skautů a skautek Slovenska.

„Počátky našich kontaktů spadají do roku 2016, kdy se několik z nás poprvé potkalo na česko-slovensko-polském Trojsetkání v Banské Štiavnici. Postupně se naše styky zintenzivnily. V dnešní sestavě se setkáváme pravidelně od roku 2019 při vzájemných návštěvách i na zahraničních akcích ISGF,“ říká Ludmila Chmurčiaková – Rakša.

Byla to právě ona, která také přišla s myšlenkou propojit vzájemné přátelství obou trojic zapojením se do projektu Twinning.

„Naše setkávání na čas v roce 2020 přerušil covid. Teď už se ale vše vrátilo do dobrých kolejí, takže společné aktivity můžeme rozvíjet opět naplno,“ ohlédla se za nepříznivou dobu Alena

Nekolová z Hradec Králové, která v českém triu doplňuje tandem oldskautek z Prahy – Ladislavu Marešovou a Jaroslavu Uhlířovou.

Za tři roky, kdy se společenství Aljaže & ToRaVe dalo do kupy, mají obě trojice (slovenskou část ještě

tvoří Veronika Balážová a Antonia Hostáková) za sebou už řádku setkání a výprav po obou stranách česko-slovenské hranice.

„Každé setkání je pro nás obohacující. Díky nim máme možnost poznat mnoha zajímavá místa u nejbližších sousedů. Vzájemné návštěvy pravidelně střídáme. U nás jsme česká děvčata uvítaly například na chatě pod Javorinou, v Česku byla pro nás velice zajímavá návštěva Ostravy i další. Příležitosti k setkání jsou také národní oldskautská jamboree, ať na Slovensku či v Česku nebo mezinárodní Trojsetkání,“ vypočítává

Veronika Balážová příležitosti ke stisku rukou.

Zároveň po registraci společenství ve světové kanceláři ISGF v Bruselu už setkání Aljaže & ToRaVe zdobí i oficiálně symbol „dvojiček“ – vlastně v tomto případě „trojiček“ – Twinning.

Stopy stříbrného vlka pod rumunským Karpaty

V době prvorepublikového skautingu se pocty udělení nejvyššího československého skautského vyznamenání – Řádu Stříbrného vlka – dostalo také čtveřici představitelů tehdejšího spřáteleného Rumunského království.

Po skončení první světové války došlo v rámci nového uspořádání Evropy mezi řadou zemí napříč „starým kontinentem“ k uzavírání dvoustranných do-

hod o spolupráci a spojenectví. V těchto svazcích cítila oporu i nově vzniklá Československá republika. Na základě smluvních partnerství se tak zrodilo i spo-

lečenství tzv. Malé dohody mezi ČSR, Jugoslávií a Rumunskem.

„V souladu s politikou, usilující o zpevnění svazku Malé dohody, byl Svaz junáků-skautů a skautek RČS vybídnut, aby posílil své kontakty s rumunskými skauty. >>>

Foto: archiv

Foto: archiv/TV

Ve druhé polovině 30. let byly kontakty vrcholných představitelů Československé republiky a Rumunského království velice intenzivní. Na prvním archivním snímku je zachycen prezident ČSR Edvard Beneš ve společnosti rumunského krále (vpravo) a jeho syna-korunního prince při jednání představitelů Malé dohody v roce 1936 v Jugoslávii. Druhá momentka byla pořízena ve stejném roce v Brně při návštěvě hlavy Rumunského království v Československu.

Jejich protektorem byl tehdejší rumunský král a skautem byl i korunní princ,“ uvedl ve svých pamětech k mezinárodnímu skautskému partnerství pozdější náčelník Junáka Rudolf Plajner.

Skautské sepjetí se projevilo i v početné delegaci, kterou Svaz skautů vypravil v roce 1936 na rumunské národní jamboree v Brašově. V srdci Rumunska, v podhůří jižního oblouku

Karpat, došlo k navázání těsných kontaktů našich skautů s věřnými hostiteli. Důkazem prohlubování vzájemných vztahů bylo dekorování čelních představitelů čs. skautingu A. B. Svojsíka a Bohuslava Charvátu nejvyšším rumunským skautským vyznamenáním.

Oba zároveň obdrželi i vysoké královské ocenění – Důstojnický řád rumunské koruny na stuze s hvězdou.

Příjezd rumunské královské delegace na podzim 1936 vlakem do Prahy se objevil i v epizodě filmu režiséra Karla Kachyni z prostředí prvorepublikového Žižkova – Lásky mezi kapkami deště.

Členům rumunské panovnické rodiny – králi a korunnímu princovi – se naopak dostalo věřného uvítání při jejich návštěvě Československa na podzim 1936. Při této příležitosti obdrželi oba monarchové zpod Karpat Řád Stříbrného vlka.

„Týmž řádem byl vyznamenán i úřadující náčelník rumunských skautů plukovník Ulisses Samboteanu. Když následně v důsledku válečného stavu byl v Rumunsku vytvořen jednotný svaz mládeže Straja Țării, jehož členy se stali i skauti, byl Řádem Stříbrného vlka vyznamenán i nejvyšší představitel této polovojenské organizace generál Teofil Sidoroviči,“ doplnil ve svých memoárech údaje o stopách „stříbrného vlka“ na Balkáně Rudolf Plajner.

Řádem Stříbrného vlka byli vyznamenáni i náčelníci předválečného rumunského skautingu Ulisses Samboteanu a Teofil Sidoroviči. Foto: archiv

Křížovka s královskou korunou

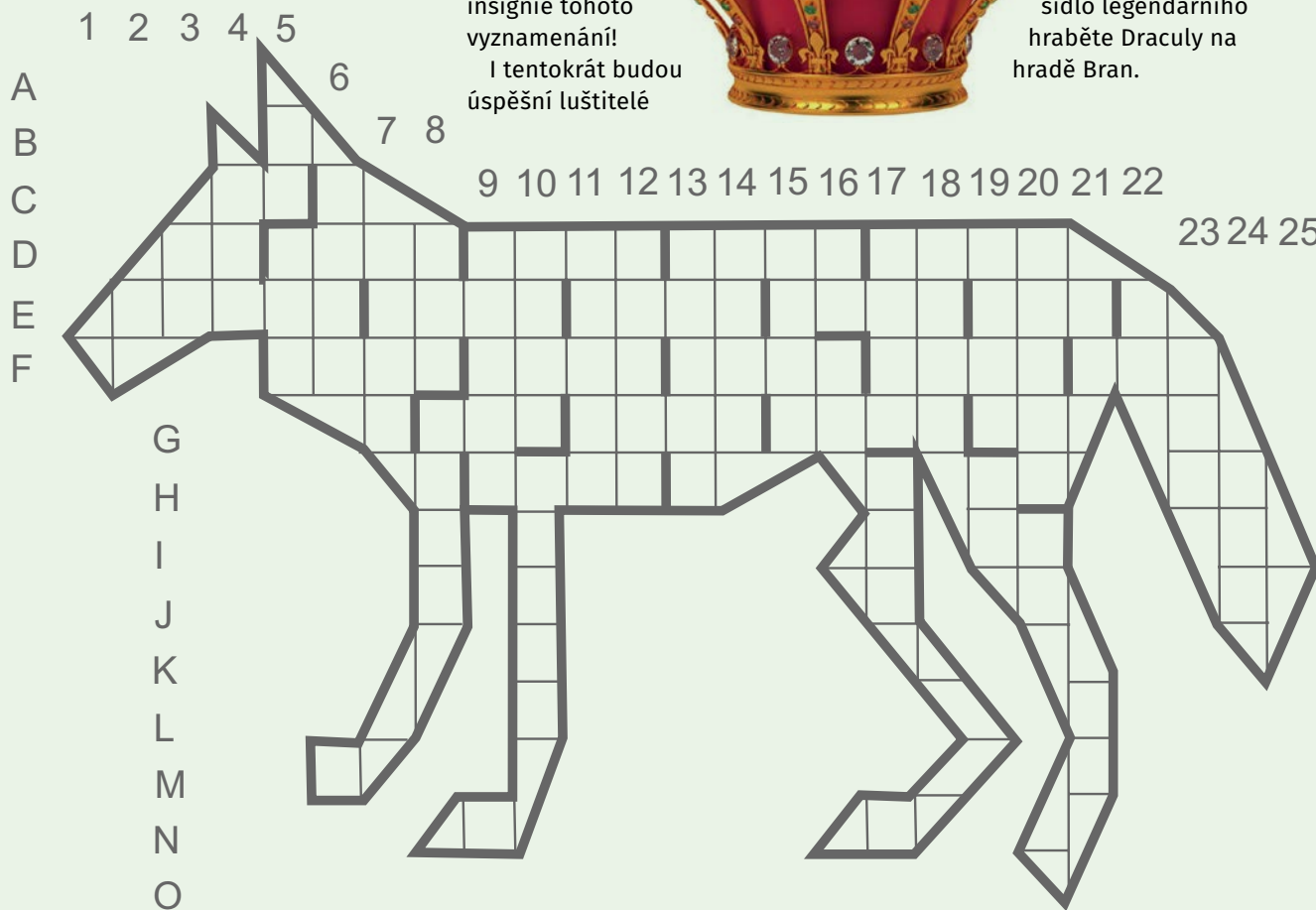
Čtenáři předchozího článku se asi podivili, že v textu nejsou ani jednou uvedena jména rumunského krále a jeho syna-korunního prince, ačkoliv se v textu zmiňují opakovaně. Nejde však o nedbalost redakce. Naopak, toto „opomenutí“ umožní čtenářům, aby si i v tomto vydání speciálu Oldskauting vyzkoušeli své křížovkářské schopnosti.

Na dnešní křížovku dopadá třpyt královské koruny s lilíí, protože tajenka ukrývá jména někdejších rumunských monarchů – krále ??? a korunního prince ???. Protože oba byli ocenění Řádem Stříbrného vlka, samotná křížovka má také tvar insignie tohoto vyznamenání!

I tentokrát budou úspěšní luštitelé

zařazeni do slosování o tři ceny – pro změnu tři turistických známek z Rumunska. I na Balkáně jsou tyto suvenýry žádané a jsou k dostání ve dvou desítkách turisticky atraktivních míst.

Mezi ně patří například prezidentský palác v Bukurešti, hrad Brašov či sídlo legendárního hraběte Draculy na hradě Bran.

VODOROVNĚ A: označení energie. – **B:** zkr. označující kilo; popěvek. – **C:** domácí Olga; kilometr. – **D:** výzva k bdění; nakladatelství vydávající kuchařky; hodnota; přemostění; značka hudebních nástrojů. – **E:** zlá část Středozeemě; představený kláštera; snop; sídlo v Čadu; jedna z kryptoměn; státní podnik. – **F:** SPZ Svitavy; český režisér; plemeno; obrněné vozidlo; polodrahokam; Sarmat. – **G:** chem. zn. titanu; domácí Ronald; knižní nakladatelství; čas; tímto způsobem; anglický ekvivalent ke jménu Anna. – **H:** ukazovací zájmeno; květenství; zkratka New Yorku; voltampér; folkový zpěvák a písničkář; první muž. – **I:** chem. zn. boru; římská padesátka; iniciály herečky Kačirkové; kočkovité šelmy; anglicky „ruka“. – **J:** nula; chem. zn. kyslíku; potopený kontinent; souhlas; první tři samohlásky v abecedě. – **K:** Spielbergův mimozemšťan; druhé písmeno abecedy; ukazovací zájmeno; autonomní oblast; římsky 11. – **L:** Spielbergův mimozemšťan; ozn. Ampéru; římsky 51; iniciály fotbalisty Pa-nenky. **M:** zkr. doktora; značka litru; sumerské město; miliampér. – **N:** český obrozenecký divadelník; zástup lidí; iniciály herce Kňazka. – **O:** iniciály bývalého českého prezidenta.

SVISLE 1: iniciály herce a politika Stropnického. – **2:** anglicky „chlapec“. – **3:** město v okrese Nový Jičín. – **4:** mír. – **5:** domácí Eliška; sladké pečivo. – **6:** pouze; budovaná trasa pražské metra. – **7:** rozmnožovat; název hlásky „R“. – **8:** plán krajiny; Čapkovovo slovo; označení tuny. – **9: TAJENKA;** ypsilon. – **10:** uhlovodík; hliníková fólie. – **11:** mít na sobě. – **12:** panická porucha. – **13:** uhlovodík. – **14:** jemné mlhy. – **15:** vrty. – **16:** SPZ Trutnova; kujný nerost; římsky 999; ozn. dioptrie. – **17:** Afroasiát; ostrý přizvuk; spojka. – **18: TAJENKA;** označení letadel Iljušin; ústřední výbor. – **19:** trnovník; první žena; Evropan. – **20:** měsíc Saturna; sestra z Nemocnice na kraji města; římsky 1005. – **21:** jinak (nářečně); protiklad. – **22:** španělsky „ostrov“. – **23:** čínský medvídek. – **24:** výrobce elektrického nářadí. – **25:** římsky 1001.

Pomůcka: isla; Kín; Ouri.

Autor křížovky: Libor Čermák

Šťastná trináctka skautského dárce krve

Ač se říká, že číslo 13 nepřináší štěstí, v životě nás všech se už mnohokrát potvrdilo, že této pověře nelze úplně věřit. Důkazem je i kmenový projekt Drákulovina, který uprostřed letošního roku završil třináct let skautského dárce krve.

Dobročinný projekt byl odstartován na jaře 2009 jako součást aktivit Kmenu dospělých ke století českého skautingu. Výzva k zapojení se dospělých skautů do dárce krve si vytkla se symbolický cíl: naplnění pomyslného krevního vaku 100 litry nejcennější tekutiny.

V červnu 2012, kdy Drákulovina k jubileu českého skautingu bilancovala tříletou aktivitu dárců, bylo s radostí konstatováno, že krevní vak se naplnil téměř trojnásobně. Akce bez přerušování pokračovala dál.

Letos, po 13 letech projektu, se graf darované krve dotkl obdivuhodného rysu – 1500 litrů! Drákulovina se tak naplno včlenila do kruhu společenství skautských dárců krve napříč zeměkoulí. To je důkaz, že i pro oldskauty je záchrana lidských životů prostřednictvím nejcennějšího daru přirozeným naplňováním třetího bodu skautského zákona – Skaut je prospěšný a pomáhá jiným.

Foto: archiv/ISGF, WOSM a Oldskauting.cz

297 l

2012

569 l

2016

1347 l

2019

1500 l

2022

